Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

23. listopada 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EU) br. 1215/2012 – Članak 25. stavak 1. – Sporazum o nadležnosti sadržan u ugovoru o podizvođenju – Ustup tražbine iz ugovora – Mogućnost pozivanja primatelja na sporazum o nadležnosti u odnosu na dužnika – Uvjeti”

U predmetu C-682/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputila Curtea de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju, Rumunjska), odlukom od 25. listopada 2023., koju je Sud zaprimio 15. studenoga 2023., u postupku

E. B. sp. z o.o.

protiv

K. P. sp. z o.o.,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: I. Ziemele, predsjednica vijeća, A. Kumin (izvjestitelj) i S. Gervasoni, suci,

nezavisni odvjetnik: D. Spielmann,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za E. B. sp. z o.o., D.-V. Ceauşu i A. Cristescu, *avocați*,

– za K. P. sp. z o.o., H. Bora, *avocat*, M. Ostrowski, *radca prawny* i R.-E. Stuparu, *avocată*,

– za švicarsku vladu, M. Kähr et L. Lanzrein, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, A. Biolan i S. Noë, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: rumunjski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 25. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.; u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I.a) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. i ispravci SL 2014., L 160, str. 40., SL 2016., L 202, str. 57., SL 2025./90143, L i SL 2025./90335, L).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva E. B. sp. z o.o. i društva K. P. sp. z o.o., dvaju društava osnovanih u skladu s poljskim pravom, u vezi s nadležnošću rumunjskih sudova za odlučivanje o tužbi koju je društvo E. B. podnijelo protiv društva K. P., pred kojima je pokrenut postupak na temelju sporazuma o nadležnosti sklopljenog između potonjeg društva i društva E. S. A., osnovanog u skladu s rumunjskim pravom, koje je društvu E. B. ustupilo tražbinu koja je predmet te tužbe.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba (EZ) br. 44/2001

3 Člankom 23. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1., u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I) određuje se:

„Ako se stranke, od kojih jedna ili više njih ima domicil u državi članici, sporazume da će sud ili sudovi države članice biti nadležni za sporove koji nastanu ili su nastali u vezi s određenim pravnim odnosom, nadležan će biti taj sud ili ti sudovi. Takva nadležnost je isključiva, osim ako su stranke postigle drugačiji sporazum. Takav sporazum o prenošenju nadležnosti postiže se:

(a) u pisanom obliku, ili se potvrđuje u pisanom obliku; ili

(b) u obliku koji je u skladu s praksom uvriježenom među strankama; ili

(c) u međunarodnoj trgovini u obliku koji je u skladu s običajima koji su strankama poznati ili bi im morali biti poznati, a opće su poznati u međunarodnoj trgovini i redovito ih poštuju stranke ugovora iste vrste u okviru trgovine o kojoj je riječ.”

Uredba Bruxelles I.a

4 U uvodnim izjavama 15., 16. i 19. Uredbe Bruxelles I.a navodi se:

„(15) Pravila o nadležnosti trebala bi biti u velikoj mjeri predvidiva i zasnovana na načelu da se nadležnost općenito temelji na domicilu tuženika. Nadležnost bi uvijek trebala postojati na temelju toga, osim u nekolicini točno utvrđenih slučajeva u kojima predmet spora ili autonomija stranaka opravdavaju drukčiji kriterij povezanosti. Domicil pravne osobe mora se utvrditi autonomno, kako bi se zajednička pravila učinila transparentnijima i izbjegli sukobi nadležnosti.

(16) Pored domicila tuženika trebale bi postojati alternativne osnove nadležnosti koje se temelje na bliskoj povezanosti između suda i spora ili zbog olakšavanja pravilnog sudovanja. Postojanje bliske povezanosti trebalo bi osigurati pravnu sigurnost i spriječiti mogućnost da tuženik bude tužen pred sudom države članice koji tuženik nije mogao razumno predvidjeti. […]

[…]

(19) Autonomija ugovornih stranaka, osim u slučaju osiguranja, u potrošačkim ugovorima i ugovorima o radu gdje je autonomija u pogledu utvrđivanja nadležnih sudova dozvoljena samo u smanjenom opsegu, trebala bi se poštovati zbog isključivih osnova nadležnosti iz ove Uredbe.”

5 U članku 4. stavku 1. te uredbe predviđa se:

„Podložno ovoj Uredbi, osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže se pred sudovima te države članice.”

6 U članku 5. stavku 1. te uredbe određuje se:

„Osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice, samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.”

7 U skladu s člankom 25. iste uredbe:

„1. Ako su se stranke neovisno o njihovu domicilu, sporazumjele da sud ili sudovi države članice imaju nadležnost u rješavanju sporova koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa, taj sud ili sudovi je nadležan/su nadležni, osim ako je sporazum ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti prema pravu te države članice. Ta nadležnost je isključiva osim ako su se stranke drukčije sporazumjele. Sporazum o nadležnosti se sklapa:

(a) u pisanom obliku ili se potvrđuje u pisanom obliku;

(b) u obliku koji je u skladu s praksom koja je ustaljena među strankama;

(c) u međunarodnoj trgovini, u obliku koji je u skladu s običajima koji su poznati strankama ili bi im morali biti poznati, a koji su opće poznati u međunarodnoj trgovini i redovito ih poštuju stranke ugovora iste vrste u okviru trgovine o kojoj je riječ.

[…]

4. Sporazumi ili odredbe akta o osnivanju trusta kojima se dodjeljuje nadležnost nemaju pravnu snagu ako su suprotni člancima 15., 19. i 23., ili ako isključuju nadležnost sudova koji na temelju članka 24. imaju isključivu nadležnost.

5. Sporazum o nadležnosti koji je dio ugovora, smatra se sporazumom neovisnim od drugih uvjeta ugovora.

[…]”

Nacionalno pravo

Rumunjsko pravo

8 Članak 1068. stavak 1. Legee nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (Zakon br. 134/2010 o Zakoniku o građanskom postupku) od 1. srpnja 2010. (koja je ponovno objavljena u *Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 247 od 10. travnja 2015.) (u daljnjem tekstu: rumunjski Zakonik o građanskom postupku) glasi kako slijedi:

„Strane se u imovinskopravnim stvarima mogu sporazumjeti o sudu nadležnom za rješavanje spora koji je nastao ili može nastati i koji proizlazi iz odnosa s prekograničnim elementima. Sporazum se može sklopiti u pisanom obliku, telegramom, teleksom, telefaksom ili bilo kojim drugim komunikacijskim sredstvom koje omogućuje da se dokaže da je sporazum sklopljen u pisanom obliku. Ako nije drukčije određeno, nadležnost izabranog suda je isključiva.”

9 U skladu s člankom 1071. tog zakonika:

„1. Sud pred kojim je pokrenut postupak po službenoj dužnosti ispituje svoju međunarodnu nadležnost, pri čemu postupa u skladu s nacionalnim pravilima o nadležnosti. Ako utvrdi da nije nadležan ni on ni bilo koji drugi rumunjski sud, odbacuje tužbu zbog nenadležnosti rumunjskih sudova, ne dovodeći u pitanje primjenu članka 1070. Protiv odluke suda može se podnijeti žalba višem sudu.

2. Na međunarodnu nenadležnost rumunjskih sudova može se pozvati u bilo kojoj fazi postupka, uključujući izravno u žalbi. […]”

Poljsko pravo

10 Člankom 509. stavkom 2. ustawe – Kodeks cywilny (Zakon o Građanskom zakoniku) od 23. travnja 1964. (Dz. U. br. 16, pozicija 93.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: poljski Građanski zakonik), određuje se da „vjerovnik uz tražbinu ima prava koja su s njom povezana, među ostalim, tražbinu na ime zateznih kamata”.

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 Društva E. B. i E. PL., dva društva osnovana u skladu s poljskim pravom, sklopila su 24. ožujka odnosno 24. srpnja 2017. dva ugovora, od kojih se prvi odnosio na pripremu zemljišta za izgradnju tvornice proizvoda od drva u Poljskoj, a drugi na izvođenje građevinskih radova za izgradnju te tvornice. Na temelju tih ugovora društvo E. PL. se, među ostalim, obvezalo da će društvu E. B. pružiti usluge projektiranja te građevine i izvršiti glavne radove.

12 Društvo E. PL. sklopilo je 4. ožujka 2017. ugovor o podizvođenju s društvom E. S. A., osnovanim u skladu s rumunjskim pravom. Potonje je društvo pak 10. srpnja 2017. sklopilo ugovor o podizvođenju s društvom K. P., osnovanim u skladu s poljskim pravom (u daljnjem tekstu: predmetni ugovor o podizvođenju). Navedeni ugovor sadržava klauzulu o nadležnosti na temelju koje „o svakom sporu odlučuje sud sjedišta ugovorne strane” (u daljnjem tekstu: predmetna klauzula o nadležnosti) a da pritom nije pojašnjen točan doseg pojma „ugovorna strana”.

13 Sva četiri ugovora navedena u dvjema prethodnim točkama sadržavaju odredbu prema kojoj se na njih primjenjuje poljsko pravo.

14 Ugovorom o ustupu tražbine od 16. prosinca 2021., sklopljenim između društava E. S. A. i E. B. uz sudjelovanje društva E. PL., društvo E. S. A. ustupilo je društvu E. B. tražbinu na ime naknade štete u iznosu od 14 050 878,35 poljskih zlota (PLN) (oko 3 289 311 eura) (u daljnjem tekstu: predmetna tražbina na ime naknade štete), koju je društvo E. S. A. navodno potraživalo od društva K. P. zbog njegova nepravilnog ispunjenja ugovornih obveza koje proizlaze iz predmetnog ugovora o podizvođenju.

15 Društvo E. B. je 21. prosinca 2021. Tribunalulu Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju, Rumunjska) podnijelo tužbu protiv društva K. P. radi naplate predmetne tražbine na ime naknade štete uvećane za zatezne kamate. U potporu toj tužbi društvo E. B. istaknulo je i ugovornu i izvanugovornu odgovornost društva K. P. Kako bi opravdalo pokretanje postupka pred Tribunalulom Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju), društvo E. B. se pozvalo na predmetnu klauzulu o nadležnosti smatrajući da je taj sud nadležan kao sud na čijem području društvo E. S. A. ima svoje sjedište.

16 U odgovoru na tužbu društvo K. P. istaknulo je prigovor međunarodne nenadležnosti rumunjskih sudova. Kad je riječ, s jedne strane, o pozivanju na njegovu izvanugovornu odgovornost, društvo K. P. je tvrdilo da predmetna klauzula o nadležnosti nije primjenjiva u tom području i da valja uputiti na članak 7. točku 2. Uredbe Bruxelles I.a, koji određuje nadležnost poljskih sudova, s obzirom na to da se navodna štetna radnja dogodila u Poljskoj. Što se tiče, s druge strane, pozivanja na njegovu ugovornu odgovornosti, društvo K. P. tvrdilo je da se društvo E. B. ne može, kao treća strana koja nije strana predmetnog ugovora o podizvođenju, pozivati na predmetnu klauzulu o nadležnosti.

17 Presudom od 19. prosinca 2022. Tribunalul Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju) prihvatio je taj prigovor nenadležnosti i, stoga, odbacio navedenu tužbu zbog nenadležnosti rumunjskih sudova. Društvo E. B. je 11. travnja 2023. podnijelo žalbu protiv te presude Curtei de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju, Rumunjska), sudu koji je uputio zahtjev.

18 Društvo E. B. u biti tvrdi da je suglasnost na klauzulu o nadležnosti primatelja tražbine koja proizlazi iz ugovora koji sadržava tu klauzulu, neovisno o trenutku u kojem taj primatelj izrazi takvu suglasnost, dovoljna da bi ta klauzula proizvodila učinke, s obzirom na to da prvotni

suugovaratelj ustupitelja u odnosu na kojeg se navedena klauzula ističe nije obvezan dati novu suglasnost jer ju je dao prilikom sklapanja tog ugovora. U takvom slučaju, nacionalni sud određen tom klauzulom više ne bi morao razmatrati jesu li na navedenog primatelja prenesena prava i obveze ustupitelja s obzirom na to da je takva provjera relevantna samo u situaciji u kojoj je dužnik ustupljene tražbine taj koji namjerava protiv istog primatelja istaknuti klauzulu o nadležnosti unesenu u ugovor na temelju kojeg je nastala ustupljena tražbina. Međutim, u ovom slučaju ne samo da se društvo E. B., u svojstvu primatelja predmetne tražbine na ime naknade štete, ne protivi primjeni predmetne klauzule o nadležnosti, nego se na nju čak poziva. Osim toga, s obzirom na to da društvo E. B. ima svojstvo primatelja tražbine koja proizlazi iz predmetnog ugovora o podizvođenju u kojem se nalazi ta odredba, ne treba primijeniti sudsku praksu Suda koja se odnosi na situacije u kojima treća strana nije ni na koji način povezana s klauzulom o nadležnosti koju je jedna od prvotnih ugovornih strana namjeravala istaknuti protiv nje.

19 Društvo K. P. ističe da klauzula o nadležnosti može proizvoditi učinke samo između prvotnih ugovornih strana, a ne u odnosu na treću stranu, kao što je primatelj tražbine koja proizlazi iz tog ugovora, s obzirom na karakter *intuitu personae* takve odredbe, koja je rezultat pregovora među prvotnim stranama. Stoga je u slučaju spora potrebno provjeriti jesu li primatelj tražbine nastale iz prvotnog ugovora i dužnik ustupljene tražbine vezani klauzulom o nadležnosti koja se nalazi u tom ugovoru, pri čemu se ta veza mora zasebno razmatrati s obzirom na to da je takva klauzula samostalne naravi u odnosu na navedeni ugovor. Osim toga, na temelju načela autonomije volje, treća strana ne može se pozivati na klauzulu o nadležnosti protiv potpisnika te klauzule jer je njegova suglasnost na navedenu klauzulu bila izražena s obzirom na pravni odnos uspostavljen sa suugovareteljem te je ograničena na njegove odnose s njime. Naposljetku, budući da članak 25. Uredbe Bruxelles I.a, koji se odnosi na klauzule o nadležnosti, odstupa od pravila o nadležnosti predviđenih tom uredbom i da ga stoga treba usko tumačiti i primjenjivati, valja smatrati da postojanje „sporazuma između strana koje su uspostavile nadležnost suda države članice u rješavanju sporova u vezi određenog pravnog odnosa” u smislu te odredbe treba utvrditi kod samih stranaka u sporu.

20 Sud koji je uputio zahtjev ističe da se u ovom slučaju društvo E. B., s jedne strane, kao primatelj predmetne tražbine na ime naknade štete, poziva na predmetnu klauzulu o nadležnosti i stoga se koristi pravom koje je povezano s predmetnim ugovorom o podizvođenju, a koju namjerava istaknuti protiv društva K. P. kao dužnika ustupljene tražbine koji je prvotno pristao na tu klauzulu kada je potpisao taj ugovor, ali da, s druge strane, primatelju samo te tražbine nisu prenesena sva prava i obveze društva E. S. A. na temelju navedenog ugovora.

21 Osim toga, taj sud navodi da, na temelju članka 509. stavka 2. poljskog Građanskog zakonika, na koji se društvo E. B. poziva u potporu svojoj žalbi i kako ga tumači Sąd Najwyższy (Vrhovni sud, Poljska), ustup tražbine dovodi ne samo do prijenosa prava na tražbinu u imovinu primatelja nego i do prijenosa s njome povezanih prava, uključujući pravo pozivanja na primjenu sporazuma o nadležnosti sadržanog u ugovoru čije je neizvršenje dovelo do nastanka predmetne tražbine. Suprotno tomu, ustup tražbine ne podrazumijeva prijenos obveza koje je ustupitelj imao prema dužniku ustupljene tražbine na primatelja.

22 U tom kontekstu sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati treba li članak 25. Uredbe Bruxelles I.a tumačiti na način da su kriteriji analize utvrđeni u sudskoj praksi Suda, kako bi se utvrdilo primjenjuje li se klauzula o nadležnosti na odnos između jedne od prvotnih strana ugovora u koji je ta klauzula unesena i treće strane koja nije strana tog ugovora, primjenjivi u situaciji poput one o kojoj je riječ u predmetu koji se pred njim vodi.

23 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev naglašava činjenicu da su se, za razliku od tog predmeta, predmeti u kojima su donesene presude od 7. veljače 2013., Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335) i od 18. studenoga 2020., DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933) odnosili na klauzulu o nadležnosti koja se isticala u odnosu na treću stranu koja se s njom nije prvotno suglasila i koja se protivila njezinoj primjeni.

24 Isto tako, sud koji je uputio zahtjev ističe da, iako se u predmetu u kojem je donesena presuda od 28. lipnja 2017., Leventis i Vafeias (C-436/16, EU:C:2017:497) na sporazum o nadležnosti pozvala treća strana ugovora u kojem se nalazio taj sporazum, ta treća strana ipak nije imala nikakvu funkcionalnu vezu s prvotnim stranama ugovora kojima bi se opravdalo preuzimanje prava koja proizlaze iz tog ugovora ili navedenog sporazuma. Osim toga, sudska praksa Suda koja se odnosi na predmete iz specijaliziranih područja, osobito područja teretnica, ugovora o osiguranjima i društvenih ugovora, ne može se općenito primijeniti na sve vrste ugovora.

25 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iz načela autonomije volje proizlazi da sporazum o nadležnosti može proizvoditi svoje učinke samo u odnosu između strana koje su na njega prvotno pristale. Stoga mu se čini da se treća strana ugovora u kojem se nalazi takav sporazum, čak i ako stekne određena prava na tražbinu koja proizlazi iz tog ugovora, ne može pozivati na taj sporazum.

26 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati je li prigovor prvotnog suugovaratelja odlučujući u okviru ocjene primjenjivosti klauzule o nadležnosti sadržane u ugovoru koji je sklopio s ustupiteljem tražbine nastale zbog njegova neizvršenja i na koji se poziva treća strana kao primatelj te tražbine. Taj sud također nastoji doznati je li, ovisno o slučaju, kako bi se ta treća strana mogla valjano pozvati na tu klauzulu, nužno da dužnik ustupljene tražbine, u svojstvu prvotnog suugovaratelja, u tom pogledu ponovno daje suglasnost.

27 U tim je okolnostima Curtea de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju) odlučila prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se članak 25. [Uredbe Bruxelles I.a] tumačiti na način da se primatelju tražbine koja proizlazi iz ugovora o izvođenju radova daje pravo da se u odnosu na prvotnu ugovornu stranu pozove na klauzulu o nadležnosti sadržanu u tom ugovoru ako je, u skladu s nacionalnim pravom koje se primjenjuje na meritum spora, ugovorom o ustupu došlo do prijenosa tražbine i njezinih sporednih prava, ali ne i obveza koje proizlaze iz ugovora?

2. U slučaju poput gore navedenog, utječe li prigovor potpisnika klauzule o nadležnosti protiv kojeg je pokrenut postupak na određivanje nadležnog suda? Je li potrebno da ta strana ponovno daje suglasnost, prije pokretanja ili istodobno s pokretanjem postupka, kako bi se treća strana koja je primatelj tražbine mogla pozvati na klauzulu o nadležnosti?”

O prethodnim pitanjima

28 Svojim pitanjima, koja valja razmatrati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti nastoji doznati treba li članak 25. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a tumačiti na način da se treća strana, kao primatelj tražbine na ime naknade štete nastale zbog neizvršenja ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti, može pozvati na tu klauzulu u odnosu na prvotnog suugovaratelja, kao dužnika te ustupljene tražbine, u svrhu tužbe radi naplate navedene tražbine i bez pristanka tog dužnika, u situaciji u kojoj, u skladu s nacionalnim pravom primjenjivim na taj ugovor, kako ga

tumači nacionalna sudska praksa, ustup tražbine dovodi ne samo do prijenosa prava na tražbinu u imovinu primatelja, nego i do prijenosa prava povezanih s navedenom tražbinom, uključujući pravo pozivanja na primjenu sporazuma o nadležnosti koji se nalazi u navedenom ugovoru.

29 U skladu s člankom 25. stavkom 1. prvom rečenicom Uredbe Bruxelles I.a, „[a]ko su se stranke, neovisno o njihovu domicilu, sporazumjele da sud ili sudovi države članice imaju nadležnost u rješavanju sporova koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa, taj sud ili sudovi je nadležan/su nadležni, osim ako je sporazum ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti prema pravu te države članice”.

30 Tako tekst te odredbe ne pojašnjava je li moguće klauzulu o nadležnosti prenijeti, izvan kruga strana ugovora, na treću osobu, koja je ugovorna strana kasnije sklopljenog ugovora i sljednik, u cijelosti ili djelomično, prava i obveza jedne od strana iz prvotnog ugovora (presuda od 25. travnja 2024., Maersk i Mapfre España, C-345/22 do C-347/22, EU:C:2024:349, t. 47. i navedena sudska praksa).

31 Međutim, članak 25. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a kao materijalni uvjet valjanosti nedvojbeno zahtijeva da se stranke „sporazume” o sudu ili sudovima države članice (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2025., Società Italiana Lastre, C-537/23, EU:C:2025:120, t. 35.).

32 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, odredbe članka 25. Uredbe Bruxelles I.a, s obzirom na to da odstupaju kako od pravila utvrđenog u članku 4. te uredbe, na temelju kojeg se nadležnost određuje općim načelom suda sjedišta tuženika, tako i od pravila prema kojem su posebne nadležnosti određene u člancima 7. do 9. navedene uredbe, treba usko tumačiti u pogledu uvjeta koji su u njemu utvrđeni (presuda od 27. veljače 2025. Società Italiana Lastre, C-537/23, EU:C:2025:120, t. 34. i navedena sudska praksa).

33 Iz sudske prakse Suda proizlazi da sud pred kojim se vodi postupak stoga ima obvezu ispitati *in limine litis* jesu li prvotne strane ugovora stvarno bile suglasne s klauzulom o nadležnosti, a ta suglasnost mora biti jasna i precizna s obzirom na to da oblik koji zahtijeva članak 25. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a u tom smislu ima funkciju osigurati da suglasnost doista bude utvrđena. Iz toga načelno slijedi da klauzula o nadležnosti unesena u ugovor može proizvoditi svoje učinke samo u odnosima između strana koje su pristale na sklapanje tog ugovora (vidjeti u tom smislu presudu od 18. studenoga 2020., DelayFix, C-519/19, EU:C:2020:933, t. 41. i 42. kao i navedenu sudsku praksu).

34 S obzirom na navedeno, u skladu sa sudskom praksom Suda, na ugovornu odredbu s kojom se nije suglasila treća strana ne može se pozivati u odnosu na tu stranu, osim ako je ta treća strana, u skladu s nacionalnim pravom primjenjivim na meritum, kako je određeno primjenom pravnih pravila međunarodnog privatnog prava suda pred kojim je pokrenut postupak, sljednik prvotne strane ugovora u svim njezinim pravima i obvezama (vidjeti u tom smislu presude od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, t. 65. i od 18. studenoga 2020., DelayFix, C-519/19, EU:C:2020:933, t. 47. kao i navedenu sudsku praksu).

35 Suprotno tomu, treća strana ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti mora se stoga moći pozvati na tu klauzulu u odnosu na prvotnu stranu tog ugovora pod istim uvjetima pod kojima bi se ta prvotna strana mogla pozvati na navedenu klauzulu u odnosu na tu treću stranu, odnosno kada je ona sljednik druge prvotne strane navedenog ugovora u svim njezinim pravima i obvezama.

36 Naime, u suprotnom slučaju, prvotni suugovaratelj, kao dužnik ustupljene tražbine, imao bi veća prava od onih koja je imao prije ustupa tražbine jer bi nakon tog ustupa mogao izabrati da više neće biti vezan sporazumom o nadležnosti koji je sklopio s ustupiteljem (vidjeti po analogiji presudu od 25. travnja 2024., Maersk i Mapfre España, C-345/22 do C-347/22, EU:C:2024:349, t. 62. kao i navedenu sudsku praksu).

37 Takvo je rješenje nužno s obzirom na ciljeve koji se nastoje postići Uredbom Bruxelles I.a, kako proizlaze osobito iz njezinih uvodnih izjava 15. i 16., iz kojih proizlazi da je zakonodavac Unije želio donijeti vrlo predvidiva i transparentna pravila o nadležnosti radi jačanja pravne sigurnosti i olakšavanja dobrog sudovanja. Tako je Sud u više navrata presudio da radi promicanja tih ciljeva, osobito onog koji se odnosi na pravnu sigurnost, valja ojačati pravnu zaštitu osoba s domicilom u Europskoj uniji tako da se istodobno omogući i tužitelju da lako utvrdi sud pred kojim može pokrenuti postupak i tuženiku da razumno predvidi pred kojim sudom može biti tužen (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2025., Società Italiana Lastre, C-537/23, EU:C:2025:120, t. 38. i 39. kao i navedenu sudsku praksu).

38 Međutim, takvi bi ciljevi mogli biti ugroženi ako bi mogućnost pozivanja na klauzulu o nadležnosti u odnosu između jedne od prvotnih strana ugovora u kojem se nalazi ta ugovorna odredba i treće strane tog ugovora ovisila o tome poziva li se na tu klauzulu prvo jedna od tih prvotnih strana ili ta treća strana podnošenjem zahtjeva određenom sudu, što bi bio slučaj da se navedena treća strana ne može pozvati na navedenu klauzulu u odnosu na prvotne strane pod istim uvjetima pod kojima bi se te prvotne strane, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 34. ove presude, mogle pozvati na istu klauzulu u odnosu na tu treću stranu.

39 Iz toga proizlazi da se, u situaciji u kojoj prvotna strana ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti nije pristala na to da se treća strana tog ugovora u odnosu na nju pozove na tu klauzulu, ta se treća strana ipak može pozvati na navedenu klauzulu u odnosu na tu prvotnu stranu ugovora ako je preuzela sva prava i obveze druge prvotne strane navedenog ugovora.

40 U ovom slučaju, podložno provjerama koje mora izvršiti sud koji je uputio zahtjev, ne samo da društvo K. P., u svojstvu dužnika ustupljene predmetne tražbine na ime naknade štete, nije izričito pristalo na to da se društvo E. B. pozove na predmetnu klauzulu o nadležnosti u odnosu na njega, nego ni to društvo E. B. nije sljednik svih prava i obveza društva E. S. A. koji proizlaze iz predmetnog ugovora o podizvođenju. Naime, iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je društvo E. S. A. samo ustupilo predmetnu tražbinu na ime naknade štete društvu E. B.

41 Međutim, prema informacijama koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev, Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) u svojoj sudskoj praksi tumači članak 509. stavak 2. poljskog Građanskog zakonika, koji se primjenjuje na sve ugovore sklopljene između stranaka glavnog postupka, kao što to proizlazi iz točke 13. ove presude, na način da ustup tražbine dovodi ne samo do prijenosa prava na tražbinu u imovinu primatelja nego i do prijenosa prava povezanih s tom tražbinom, odnosno u ovom slučaju predmetnom tražbinom na ime naknade štete, uključujući pravo pozivanja na primjenu sporazuma o nadležnosti sadržanog u ugovoru čije je neizvršenje dovelo do njezina nastanka.

42 Sud koji je uputio zahtjev stoga nastoji doznati protivi li se članku 25. stavku 1. Uredbe Bruxelles I.a takva nacionalna sudska praksa, iz koje proizlazi da se treća strana ugovora u koji je unesena klauzula o nadležnosti, u svojstvu primatelja tražbine proizašle iz tog ugovora, može, u odnosu na prvotnog suugovaratelja, kao dužnika ustupljene tražbine, valjano pozvati na tu klauzulu, iako se potonji nije suglasio s time da se ta treća strana može u odnosu na njega pozvati na tu klauzulu.

43 U skladu sa sudskom praksom Suda navedenom u točki 33. ove presude klauzula o nadležnosti unesena u ugovor u načelu može proizvoditi svoje učinke samo u odnosima između strana koje su pristale na sklapanje tog ugovora. S obzirom na navedeno, važno je pojasniti da je cilj te sudske prakse zaštititi treće strane navedenog ugovora, a ne prvotne strane istog ugovora.

44 Naime, pod uvjetom da se može utvrditi stvarna suglasnost prvotnih strana ugovora da budu obvezane klauzulom o nadležnosti u pogledu sporova koji su nastali iz ugovora u kojem se ta klauzula nalazi (vidjeti u tom smislu presudu od 25. travnja 2024., Maersk i Mapfre España, C-345/22 do C-347/22, EU:C:2024:349, t. 51. kao i navedenu sudsku praksu), te se prvotne strane ne nalaze u situaciji usporedivoj s onom u kojoj se nalazi treća strana ugovora, kojoj je ustupljena tražbina koja proizlazi iz tog ugovora, ali se nije suglasila s navedenom klauzulom, tako da njima ne treba pružiti istu zaštitu kao takvoj trećoj strani.

45 Osim toga, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda koja se odnosi na članak 23. stavak 1. Uredbe Bruxelles I, cilj ograničenja dosega sporazuma o nadležnosti samo na sporove koji proizlaze iz pravnog odnosa povodom kojeg je ta klauzula ugovorena je sprječavanje da jedna strana bude zatečena dodjelom nadležnosti određenom sudu za sporove koji proizlaze iz odnosa različitih od onog povodom kojeg je postignut sporazum o nadležnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, t. 68. i navedenu sudsku praksu). Budući da članak 25. Uredbe Bruxelles I.a, koji, u skladu s tablicom iz Priloga III. toj uredbi, odgovara članku 23. Uredbe Bruxelles I, sadržava i izraz „sporov[i] koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa”, ta se sudska praksa može primijeniti na članak 25. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2025., Società Italiana Lastre, C-537/23, EU:C:2025:120, t. 45. i navedenu sudsku praksu).

46 Međutim, spor koji se odnosi na naplatu tražbine na ime naknade štete na temelju odgovornosti jedne od prvotnih strana ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti zbog skrivljenog neizvršenja tog ugovora potječe iz pravnog odnosa povodom kojeg je ta klauzula ugovorena, tako da ta prvotna strana ne može biti zatečena tužbom pred sudom određenim navedenom klauzulom radi te naplate, čak i ako je ta tražbina na ime naknade štete ustupljena trećoj strani ugovora.

47 Štoviše, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda navedene u točki 36. ove presude, valja izbjeći to da učinak ustupa tražbine koja proizlazi iz ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti bude dodjeljivanje više prava prvotnom suugovaratelju ustupitelja nego što ih je imao prije tog ustupa.

48 Slijedom toga, valja smatrati da u slučaju ustupa tražbine koja proizlazi iz ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti, dužnik ustupljene tražbine, koji je prvotni suugovaratelj ustupitelja, mora u načelu ostati vezan tom klauzulom.

49 Međutim, s jedne strane, ni taj prvotni suugovaratelj ne smije biti stavljen u nepovoljniji položaj zbog tog ustupa tražbine. Drugim riječima, tu odredbu treba tumačiti na način da se izbjegne svaka situacija u kojoj bi se navedenog suugovaratelja moglo tužiti pred sudovima različitima od onih pred kojima je druga prvotna strana ugovora mogla pokrenuti postupak na temelju navedene odredbe.

50 Naime, takvo tumačenje omogućuje promicanje cilja pravne sigurnosti koji se nastoji postići Uredbom Bruxelles I.a, navedenog u točki 37. ove presude, s obzirom na to da se njime tuženiku jamči da može razumno predvidjeti pred kojim sudom može biti tužen, i to neovisno o tome je li tražbina koja proizlazi iz ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti ustupljena.

51 Osim toga, valja istaknuti da je cilj Uredbe Bruxelles I.a, na isti način kao i Uredbe Bruxelles I. koja ju je zamijenila, jamčiti poštovanje prava obrane, osigurati pravednu ravnotežu između tužiteljevih i tuženikovih prava te zaštititi, koliko je to moguće, tuženike s domicilom na području Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 17. studenog 2011., Hypoteční banka, C-327/10, EU:C:2011:745, t. 33., 46. i 48.). Ti se ciljevi osobito odražavaju u članku 4. stavku 1. Uredbe Bruxelles I.a načelom prema kojem se osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže pred sudovima te države članice, a u članku 5. stavku 1. te uredbe ograničavanjem situacija u kojima osobe s domicilom u državi članici iznimno mogu biti tužene pred sudovima druge države članice.

52 S druge strane, prvotne ugovorne strane mogu se odmah izričito dogovoriti da se u odnosu na njih ne može pozivati na klauzulu o nadležnosti koja je predviđena tim ugovorom u slučaju ustupa trećoj strani tražbine nastale iz navedenog ugovora.

53 Naime, iz uvodne izjave 19. Uredbe Bruxelles I.a proizlazi da je zakonodavac Unije namjeravao dati prednost poštovanju načela autonomije volje, tako da je potrebno postupiti u skladu s izborom strana, osim, s jedne strane, iznimaka predviđenih u članku 25. stavku 4. te uredbe, u vezi s njezinim člancima 15., 19. i 23., u području ugovora o osiguranju, potrošačkih ugovora i ugovora o radu i, s druge strane, sudova koji imaju isključivu nadležnost, u skladu s tim člankom 25. stavkom 4. u vezi s člankom 24. navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2025., Società Italiana Lastre, C-537/23, EU:C:2025:120, t. 56. i 64.).

54 Nasuprot tomu, kao što to proizlazi iz točke 48. ove presude, ako ne postoji takav izričit sporazum, u slučaju ustupa tražbine koja proizlazi iz ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti, dužnik ustupljene tražbine, koji je prvotni suugovaratelj ustupitelja, mora i dalje biti vezan tom klauzulom i ne može se jednostrano protiviti njezinoj primjeni kada primatelj te tražbine radi njezine naplate pokrene postupak pred sudom određenim u skladu s navedenom klauzulom.

55 U ovom slučaju, društva E. S. A. i K. P., kao prvotne strane predmetnog ugovora o podizvođenju, sporazumjela su se predmetnom klauzulom o nadležnosti da će „sud sjedišta ugovorne strane” biti nadležan za odlučivanje o sporovima koji nastanu iz tog ugovora, uključujući i u pogledu predmetne tražbine na ime naknade štete, a koja proizlazi iz navedenog ugovora. Međutim, s jedne strane, iz odluke kojom se upućuju prethodna pitanja proizlazi da je društvo E. B., kao primatelj te tražbine, pokrenulo postupak pred istim sudom poput onoga pred kojim je društvo E. S. A. na temelju te odredbe moglo pokrenuti postupak da mu potonje društvo nije ustupilo navedenu tražbinu, tako da se ne čini da se društvo K. P. zbog tog ustupa nalazi u nepovoljnijem položaju. S druge strane, iz spisa kojim Sud raspolaže ne proizlazi da su se te prvotne strane sporazumjele da se u odnosu na njih primatelj ne bi mogao pozivati na tu klauzulu u slučaju ustupa tražbine koja proizlazi iz predmetnog ugovora o podizvođenju. Stoga, pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, čini se da se u okviru glavnog postupka društvo E. B. može pozvati na istu klauzulu u odnosu na društvo K. P. kako bi ishodilo naplatu predmetne tražbine na ime naknade štete.

56 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 25. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a treba tumačiti na način da se treća strana, kao primatelj tražbine na ime naknade štete nastale zbog neizvršenja ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti, može pozvati na tu klauzulu u odnosu na prvotnog suugovaratelja, kao dužnika te ustupljene tražbine, pod istim uvjetima pod kojima se druga prvotna strana ugovora na nju mogla pozvati u odnosu na potonjeg, u svrhu tužbe radi naplate navedene tražbine i bez suglasnosti tog dužnika, u situaciji u kojoj, u skladu s nacionalnim pravom primjenjivim na taj ugovor, kako ga tumači

nacionalna sudska praksa, ustup tražbine dovodi ne samo do prijenosa prava na tražbinu u imovinu primatelja, nego i do prijenosa prava povezanih s navedenom tražbinom, uključujući pravo pozivanja na primjenu sporazuma o nadležnosti koji se nalazi u navedenom ugovoru, osim ako su se prvotne ugovorne strane izričito sporazumjele o nemogućnosti pozivanja na tu odredbu u odnosu na njih u slučaju ustupa trećoj strani tražbine koja proizlazi iz istog ugovora.

Troškovi

57 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

Članak 25. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima

treba tumačiti na način da se:

treća strana, kao primatelj tražbine na ime naknade štete nastale zbog neizvršenja ugovora u kojem se nalazi klauzula o nadležnosti, može pozvati na tu klauzulu u odnosu na prvotnog suugovaratelja, kao dužnika te ustupljene tražbine, pod istim uvjetima pod kojima se druga prvotna strana ugovora na nju mogla pozvati u odnosu na potonjeg, u svrhu tužbe radi naplate navedene tražbine i bez suglasnosti tog dužnika, u situaciji u kojoj, u skladu s nacionalnim pravom primjenjivim na taj ugovor, kako ga tumači nacionalna sudska praksa, ustup tražbine dovodi ne samo do prijenosa prava na tražbinu u imovinu primatelja, nego i do prijenosa prava povezanih s navedenom tražbinom, uključujući pravo pozivanja na primjenu sporazuma o nadležnosti koji se nalazi u navedenom ugovoru, osim ako su se prvotne ugovorne strane izričito sporazumjele o nemogućnosti pozivanja na tu odredbu u odnosu na njih u slučaju ustupa trećoj strani tražbine koja proizlazi iz istog ugovora.

Potpisi